Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 11 marca 1935 r. 1243.

Treść numeru:

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

		Dział.	Str.
1.	Wystąpienia prasy czechosłowackiej na temat sprawy wileńskiej.	I.	1.
2.	"Liet.Žinios" o sytuacji państw bałtyckich.	"	"
	Kronika.		
3.	Litewsko-łotewskie rokowania handlowe.	"	"
4.	Przyjazd posła Sawickiego do Kowna.	"	2
5.	Dokoła litewsko-sowieckich stosunków handlowych.	"	"

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

6.	"Liet.Aidas" o wywrotowej działalności J.Piragiusa.	III.	2
	Kronika.		
7.	Aresztowanie agitatorów komunistycznych.	"	"
8.	Sprawy bezpieczeństwa kraju w Radjo Kowieńskiem.	"	3
9.	Wydawnictwo związku opieki nad Litwinami zagranicą.	"	"
10.	Rozwój komunikacji wagonami motorowemi.	"	"
11.	Dokoła ustawy o nazwiskach.	"	"
12.	Ilość mieszkańców w Litwie.	"	"
13.	Dokoła wystawy rolniczej w Kownie.	"	"
14.	Zjazdy związku Młodej Litwy.	"	"
15.	Pomnik Dariusa i Girenasa.	"	"
16.	Semestr kłajpedzki na uniwersytecie kowieńskim.		

IV.SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH W LITWIE.

	Kronika.		
17.	Nowe władze polskiego klubu sportowego w Kownie "Sparta".	IV.	"

-----ooo-----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Wystąpienia prasy czechosłowackiej na temat sprawy wileńskiej. "Liet.Aidas" Nr. 48 z dn.27.II.35 r. w korespondencji p.t. "Polakom niepodobają się przyjazne stosunki litewsko-czeskie" cytuje następujące głosy pism czechosłowackich na temat sprawy wileńskiej:

"Českie Slovo" zaznacza, iż Litwie zagraża imperjalizm niemiecki, z drugiej zaś strony Litwa nie utrzymuje żadnych stosunków z Polską, która w 1920 roku okupowała Wileńszczyznę, stanowiącą 1/3 część całego terytorjum litewskiego. Pismo konkluduje, iż Litwa w niezmiernie trudnych warunkach zmuszona jest bronić swej niepodległości.

"Večerni Česke Slovo" oświadcza, że dn.9 października 1920 r. gen polski Żeligowski zagarnął stolicę Litwy Wilno wraz z przyległemi ziemiami, które dotąd znajdują się pod okupacją polską.

"A.Z." podkreśla, iż Polacy napadli Litwę i zagarnęli jej stolicę Wilno, które jest świętością dla każdego Litwina.

"Lidove Noviny" stwierdzają, że Litwa nie wyrzekła się swej stolicy, zagarniętej przez Polaków i wyrażają zdanie, iż obawy litewskie wobec tajnego porozumienia polsko-niemieckiego nie są pozbawione podstaw.

"Poledni Listy" piszą, że zarówno wspomnienia historyczne, jak i obecna wspólnota interesów powodują przyjazne życzenia Czechów dla narodu litewskiego, z którego powstała sławna czeska dynastja Jagiellonów.

"Narodni Listy" zaznaczają, iż Litwa w swem ciele posiada otwartą ranę w postaci sprawy wileńskiej.

Cytując powyższe głosy prasy czeskiej "Liet.Aidas" oświadcza, że Polakom nie podoba się przyjaźń czesko-litewska i przypomina, że "I.K.C." w jednym ze swych artykułów wyraził zdanie, iż "polskie Wilno jest solą w oku Pragi".-

"Liet.Žinios" o sytuacji państ bałtyckich. "Liet.Žinios" Nr.55 z dn.8.III.35 r. W artykule wstępnym p.t. "Na progu Europy" pismo wskazuje na doniosłą rolę, jaką państwa bałtyckie odegrywają w Europie skutkiem swej sytuacji politycznej i geograficznej. Dokoła państw bałtyckich ze wschodu i z zachodu gromadzą się potężne siły, które nie spuszczają oka z krajów bałtyckich. Odbywa się tu walka na życie i śmierć, która koncentruje się przeważnie dokoła Kłajpedy. Według ostatnich informacyj Anglja, zmierzając do utrwalenia pokoju, postanowiła poważnie zaproponować Hitlerowi zawarcie paktu o nieagresji z Litwą. Propozycja ta, dotycząca Litwy, w stosunku do której imperjaliści niemieccy przedewszystkiem noszą się z zamiarami zaborczemi, dotknęła Führera niemieckiego. W całej tej tragedji rasistowskiej Polska, zdaniem "Liet.Žinios, odegrywa rolę maura niemieckiego. Pożałowania godnym jest fakt, że Polska wypadła na wschodzie Europy z organizacji pokoju. Będąc zwolenniczką pokoju, Polska mogłaby przystąpić do bloku bałtyckiego i stać się ogniwem, wiążącem związek bałtycki z Małą Ententą. Niestety tak nie jest.

Litwa jest szczerą zwolenniczką Anglji, Francji, Sowietów i innych obrońców pokoju, - a gdy te wielkie mocarstwa przedsięwezmą odpowiednie kroki w sprawie Kłajpedy, wówczas i Niemcy staną się więcej ugodowe. /Wiadomość o angielskim projekcie niemiecko-litewskiego paktu o nieagresji "Liet.Žinios" podaja z "Izwiestij"/.-

Kronika.

Litewsko-łotewskie rokowania handlowe. Prasa kowieńska z dn.8.III.35 r. donosi, iż dn.7.III r.b. przybyła do Kowna łotewska delegacja handlowa z p.Lepinszem na czele. Tegoż dnia odbyło się pierwsze posiedzenie, na którem omawiana była sprawa clearingu, która jak wiadomo zachwiała wyniki uprzednich rokowań litewsko-łotewskich. Wobec łotewskich ograniczeń walutowych, nieistniejacych w Litwie, traktat litewsko-łotewski, zawarty na zasadzie równych praw, stał się dla Litwy niekorzystny. Zmiana zaś ogólnej polityki finansowej i wprowadzenie ograniczeń dewizowych jedynie dla wyrównania bilansu z Łotwą, zajmującą niepoczesne miejsce w litewskim handlu zagranicznym, - nie byłoby celowe. W chwili obecnej aktualną jest również kwestja zniesienia wiz. Kwestję tę również komplikują łotewskie ograniczenia walutowe.-

P r z y j a z d p o s ł a S a w i c k i e g o d o K o w n a. Prasa kowieńska z dn.8.III.35 r. donosi, iż dn.7.III.35 r. przybyli do Kłajpedy: poseł litewski w Sztockholmie Sawicki oraz dziennikarz szwedzki Nils Böman. Poseł Sawicki tegoż dnia odjechał do Kowna.-

D o k o ł a l i t e w s k o - s o w i e c k i c h s t o s u n k ó w h a n d l o w y c h. Prasa kowieńska z dn.8.III.35 r. donosi, iż w wyniku zawartej pomiędzy t-wem "Majstas" a Sowietami umowy, "Majstas" zamierza podjąć skup świń bekonowych ponad ustaloną dotychczas normę Bekony oraz świnie żywe będą eksportowane do Sowietów.- "Liet.Aidas" Nr.55 z dn.8.III.35 r. komunikuje, iż przedłużona została na rok 1935 umowa o dostarczaniu drzewa sowieckiego tartakom kłajpedzkim. W myśl tej umowy Sowiety dostarczą tartakom kłajpedzkim do obróbki 150.000 metrów kw. materjałów leśnych.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"L i e t. A i d a s" o w y w r o t o w e j d z i a ł a l n o ś c i J. P i r a g i u s a. "Liet.Aidas" Nr.55 z dn.8.III.35 r. w artykule wstępnym p.t. "Burzyciele pokoju", poświęconym sprawie aresztowania b.uczestnika puczu czerwcowego J.Piragiusa, szeroko omawia kwestję darowania winy powstańcom czerwcowym i przypomina, że J.Piragius publicznie na łamach "Liet.Aidasa" wyraził ubolewanie z racji swego udziału w niedoszłem powstaniu. W oświadczeniu swem J.Piragius stwierdził, iż "te drogi, któremi w dniu 7 czerwca usiłowaliśmy dążyć do szczęścia państwa, okazały się dla państwa zgubnemi!"

I oto dziś tenże człowiek, wbrew danemu słowu i elementarnym zasadom dżentelmenerji i moralności, znowuż podejmuje pracę wywrotową i zostaje aresztowany.

Dla tego rodzaju burzycieli pokoju nie istnieją żadne zasady moralności czy honoru. Ludzie ci w podziemiach przygotowują zagładę państwa i nie posiadają żadnego poczucia odpowiedzialności za losy kraju. Ludzie ci zapominają, iż taką niebezpieczną grę wybacza się tylko jeden raz. Tego rodzaju poczynania są specjalnie niebezpieczne w chwili obecnej, gdy wszystkie siły narodu należy jednoczyć do wspólnej walki o prawa, o egzystencję ekonomiczną oraz ostanie wobec poczynań sąsiadów. Społeczeństwo na tego rodzaju ludzi może spoglądać jedynie z najwyższą pogardą. Mogą się znaleźć ludzie niezadowoleni z tego czy innego przejawu życia państwowego, lecz żaden uczciwy obywatel nie walczy z temi usterkami z ukrycia. Istnieją ku temu inne drogi. Ci zaś, którzy schodzą na manowce i depcą uczucie wszelkiej odpowiedzialności za losy państwa, sami siebie wykreślają ze środowiska członków państwa i społeczności.-

"Liet.Aidas" Nr.54 z dn.7.III.35 r. informuje, iż od pewnego czasu litewskie władze bezpieczeństwa zauważyły, że szef szkoły szybowców aeroklubu litewskiego J.Piragius /b.uczestnik puczu czerwcowego/ usiłuje roztoczyć swe wpływy na niektórych b.uczestników przewrotu czerwcowego. W dn.1 marca 1935 r. u Piragiusa dokonana została rewizja, w wyniku której został on aresztowany. W czasie rewizji w gabinecie Piragiusa w lokalu aeroklubu wykryto 4 pakiety materjałów wybuchowych, przyczem Piragius nie posiadał zezwolenia na ich przechowywanie. Wykryto także tajną odezwę, pisaną ręką Piragiusa. Odezwa miała na celu zjednanie innych uczestników puczu czerwcowego. W związku z aresztowaniem Piragiusa dokonano jeszcze 2-ch rewizyj w Kownie oraz 2-ch na prowincji. W czasie dochodzenia Piragius przyznał, iż materjały wybuchowe posiadał bez zezwolenia, zaś odezwę napisał w stanie podniecenia. Poza Piragiusem nikt nie został aresztowany. Dochodzenie zostało już ukończone i sprawę w dniu 7.III.35 r. przekazano prokuratorowi sądu wojskowego.-

K r o n i k a.

A r e s z t o w a n i e a g i t a t o r ó w k o m u n i s t y c z n y c h. Prasa kowieńska z dn.8.III.35 r. donosi, iż policja aresztowała zamieszkałego w Kozłowej Rudzie Kazimierza Jaksztisa, u którego wykryto 800 egzemplarzy odezw komunistycznych. W Kownie aresztowano Antoniego Piotrawicziusa, również zamieszanego w pracy komunistycznej.-

S p r a w y b e z p i e c z e ń s t w a k r a j u w R a d j o K o w i e ń s k i e m. "Liet.Aidas" Nr.55 z dn.8.III.35 r. donosi, iż rozgłośnia kowieńska zamierza rozszerzyć swe programy. M.in. 2 razy miesięcznie wygłaszane będą komunikaty w sprawie bezpieczeństwa państwa. Komunikaty te redagowane będą przez korporację akademicką b.oficerów rezerwy "Ramove".-

W y d a w n i c t w o z w i ą z k u o p i e k i n a d L i t w i n a m i z a g r a n i c ą. "Liet.Aidas" Nr.55 z dn.8.III.35 r. donosi, iż t-wo opieki nad Litwinami zagranicą t.zw. "DÜLR" wydało książkę p.t. "Litwini na świecie" /Pasaulio Lietuviaj/,poświęconą sprawom litewskim zagranicą. Książka zawiera 400 stron.-

R o z w ó j k o m u n i k a c j i w a g o n a m i m o t o r o w e m i. Prasa kowieńska z dn.8.III.35 r. donosi, iż w Kraju Kłajpedzkim zostały uruchomione wagony motorowe na linji Kłajpeda - Kretynga i Pogiegie - Szawle. W najbliższych dniach ma być uruchomiona linja Kłajpeda - Pogiegie.-

D o k o ł a u s t a w y o n a z w i s k a c h. Prasa kowieńska z dn.8.III.1935 r. donosi, iż M-stwo Spraw Wewn. opracowało i w tych dniach złoży w Gabinecie Ministrów projekt nowej ustawy o nazwiskach. Projekt ustawy obejmie naprawę wynarodowionych, wypaczonych i źle brzmiących nazwisk, zmianę ich i nadawanie ich tym, którzy ich jeszcze nie posiadają.-

I l o ś ć m i e s z k a ń c ó w w L i t w i e. Prasa kowieńska z dn.8.III.35 r. donosi, iż w dn.1.I.35 r. ilość mieszkańców w Litwie wynosiła 2.476.154 osób. W tem 1.190.534 mężczyzn i 1.285.620 kobiet. Ilość mieszkańców w Kownie wynosiła 104.038, w Poniewieżu 21.106, w Szawlach 24.200 i w Kłajpedzie 37.814.-

D o k o ł a w y s t a w y r o l n i c z e j w K o w n i e. "Dzień Polski" Nr.8 z dn.8.III.35 r. donosi, iż zarząd Izby Rolniczej uchwalił zorganizować jesienią 1935 r. wystawę rolniczą w Kownie, na której uwzględnione zostaną specjalnie: lniarstwo, przemysł domowy i rzemiosło. Wystawa otwarta zostanie prawdopodobnie we wrześniu.-

Z j a z d y Z w i ą z k u M ł o d e j L i t w y. "Liet.Aidas" Nr.55 z dn.8.III.35 r. donosi, iż w tych dniach odbyły się doroczne zjazdy prezesów poszczególnych oddziałów związku Młodej Litwy w okręgach: wyłkowyszkowskim /prezes okręgu zw.Młodej Litwy J.Prykockis/, jezioroskim, kretyngowskim i w okręgu Auksztawgaris.-

P o m n i k D a r i u s a i G i r e n a s a. Prasa kowieńska z dn.8.III.35 r. donosi, iż dn.6 marca w Kownie odbyło się zebranie w sprawie budowy pomnika Dariusa i Girenasa. Na budowę pomnika zebrano dotąd 110.000 lt.-

S e m e s t r k ł a j p e d z k i n a u n i w e r s y t e c i e k o w i e ń s k i m. Prasa kowieńska z dn.8.III.35 r. donosi, iż w dniu 17.III zostanie otwarty na uniwersytecie kowieńskim specjalny semestr kłajpedzki, który będzie trwał aż do feryj letnich. Zorganizowanie tego semestru ma na celu naukowe oświetlenie problemów kłajpedzkich i wykształcenie prelegentów.-

IV.SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH W LITWIE.

K r o n i k a.

N o w e w ł a d z e p o l s k i e g o k l u b u s p o r t o w e g o w K o w n i e "S p a r t a". "Dzień Polski" Nr.8 z dn. 8.III.35 r. donosi, iż w skład zarządu Sparty wchodzą: p.Czesław Gajewski - prezes, Piotr Kwiatkowski - wiceprezes, Bolesław Kobyliński - sekreatrz, Wacław Wrześniewski - skarbnik i Henryk Paprocki - administrator. Gospodarzem lokalu Sparty jest Czesław Janczewski. Z dniem 1.IV r.b. w lokalu Sparty zostanie zainstalowany odbiornik radjowy. W najbliższym czasie zarządzona będzie rewizja spisu członków klubu, zalegających w opłatach członkowskich. Na kierownika sekcji wodnej został obrany p.Wacław Wrześniewski.-

---ooo---